

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 1 октомври 2020 г.
(OR. en)

11383/20

Междуинституционални
досиета:
2020/0132(NLE)
2020/0030(NLE)

SOC 586
EMPL 425
ECOFIN 872
EDUC 345

БЕЛЕЖКА

От: Генералния секретариат на Съвета
До: Делегациите

№ предх. док.: 10927/20
№ док. Ком.: 6418/20 - COM(2020) 70 final

Относно: Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА относно насоки за
политиките за заетост на държавите членки

Приложено на делегациите се изпраща проектът за предложение за решение на Съвета относно насоки за политиките за заетост на държавите членки, финализиран от работна група „Социални въпроси“ на заседанието ѝ на 28 септември 2020 г.

Промените спрямо предишния текст (10927/20) са в **получер шрифт**, а заличеният текст е обозначен с [...].

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно насоки за политиките за заетост на държавите членки

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 148, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид становището на Европейския парламент¹,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²,

като взе предвид становището на Комитета на регионите³,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта⁴,

---

¹ ОВ С , , стр. .

² ОВ С , , стр. .

³ ОВ С , , стр. .

⁴ ОВ С , , стр. .

като има предвид, че:

- (1) Държавите членки и Съюзът трябва да работят за изготвянето на координирана стратегия за заетост, и по-специално за развитието на квалифицирана, обучена и адаптивна работна сила, както и на пазари на труда, които са **ориентирани към бъдещето** и реагират на икономическите промени, с оглед на постигането на целите за пълна заетост и социален прогрес, балансиран растеж, високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда, установени в член 3 от Договора за Европейския съюз. Като отчитат националните практики по отношение на отговорностите на социалните партньори, държавите членки трябва да разглеждат насърчаването на заетостта като въпрос от общ интерес и да координират действията си в тази насока в рамките на Съвета.
- (2) Съюзът трябва да се бори срещу социалното изключване и дискриминацията и да насърчава социалната справедливост и закрила, както и равенството между жените и мъжете, солидарността между поколенията и защитата на правата на детето. При определянето и осъществяването на своите политики и дейности Съюзът трябва да отчита изискванията, свързани с насърчаването на висока степен на заетост, с осигуряването на адекватна социална закрила, с борбата с бедността и социалното изключване, както и с постигането на висока степен на образование и обучение, **и защита на човешкото здраве**, както е посочено в член 9 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

- (3) В съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) Съюзът разработи и въведе инструменти за координация в областта на икономическата политика и политиката по заетостта. Като част от тези инструменти, настоящите насоки за политиките по заетостта на държавите членки, заедно с общите насоки за икономическите политики на държавите членки и на Съюза, съдържащи се в Препоръка (ЕС) 2015/1184 на Съвета⁽⁵⁾, съставляват интегрираните насоки. Тяхното предназначение е да насочват изпълнението на политиките в държавите членки и в Съюза, отразявайки взаимозависимостта между държавите членки. Така полученият набор от координирани европейски и национални политики и реформи следва да представлява подходяща цялостна и устойчива комбинация от икономически политики и политики по заетостта, която да доведе до положително въздействие в други области.
- (4) Насоките за политиките по заетостта са в съответствие с Пакта за стабилност и растеж, действащото законодателство на Съюза и различни инициативи на Съюза, включително препоръката на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта⁽⁶⁾, препоръката на Съвета от 15 февруари 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда⁽⁷⁾, препоръката на Съвета от 19 декември 2016 г. относно повишаване на уменията⁽⁸⁾, препоръката на Съвета от 15 март 2018 г. относно Европейска рамка за качествено и ефективно чиракуване⁽⁹⁾, препоръката на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот⁽¹⁰⁾, препоръката на Съвета от 22 май 2019 г. относно висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст⁽¹¹⁾, препоръката на Съвета от 8 ноември 2019 г. относно достъпа до социална закрила⁽¹²⁾ **и препоръката на Съвета от 10 март 2014 г. относно рамка за качество на стажовете⁽¹³⁾.**

---

⁵ Препоръка (ЕС) 2015/1184 на Съвета от 14 юли 2015 г. относно общи насоки за икономическите политики на държавите членки и на Европейския съюз (ОВ L 192, 18.7.2015 г., стр. 27).

⁶ ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1.

⁷ ОВ С 67, 20.2.2016 г., стр. 1.

⁸ ОВ С 484, 24.12.2016 г., стр. 1.

⁹ ОВ С 153, 2.5.2018 г., стр. 1.

¹⁰ ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1-13.

¹¹ ОВ С 189, 5.6.2019 г., стр. 4-14.

¹² ОВ С 387, 15.11.2019 г., стр. 1-8.

¹³ ОВ С 88, 27.3.2014 г., стр. 1-4.

- (5) Европейският семестър обединява различните инструменти във всеобхватна рамка за интегрирана многостранна координация и наблюдение на икономическите политики и политиките по заетостта. Европейският семестър цели да постигне устойчивост на околната среда, производителност, справедливост и стабилност, като в същото време интегрира принципите на Европейския стълб на социалните права, включително силната ангажираност със социалните партньори, гражданското общество и други заинтересовани страни. Той подкрепя постигането на целите за устойчиво развитие ⁽¹⁴⁾. Политиките по заетостта и икономическите политики на Съюза и на държавите членки следва да вървят ръка за ръка с прехода на Европа към неутрална по отношение на климата, екологично устойчива и цифрова икономика, да повишават конкурентоспособността, да насърчават социалната справедливост и равните възможности и да преодоляват неравенствата и регионалните различия.
- (6) Изменението на климата и свързаните с околната среда предизвикателства, глобализацията, цифровизацията и демографските промени ще преобразят европейските икономики и общества. Съюзът и неговите държави членки следва да работят съвместно с цел ефективно преодоляване на тези структурни фактори и при необходимост да адаптират съществуващите системи, като отчитат тясната взаимозависимост на икономиките и пазарите на труда на държавите членки и свързаните с тях политики. Това изисква координирани, амбициозни и ефективни политически действия както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, в съответствие с ДФЕС и разпоредбите на Съюза за икономическото управление. Тези политически действия следва да включват насърчаване на устойчивите инвестиции, подновен ангажимент за подходящо планирани структурни реформи, които подобряват производителността, икономическия растеж, социалното и териториалното сближаване, конвергенцията във възходяща посока, устойчивостта и упражняването на фискална отговорност. Те следва да съчетават мерки в областта на търсенето и на предлагането, като същевременно отчитат тяхното социално въздействие и въздействието върху околната среда и заетостта.

---

¹⁴ Резолюция A/RES/70/1 на ООН.

- (7) Европейският парламент, Съветът и Комисията [...] **прокламираха** Европейския стълб на социалните права (¹⁵). В рамките на стълба се определят 20 основни принципа и права, целящи да допринесат за правилното и справедливо функциониране на пазарите на труда и социалните системи, структурирани в три категории: равни възможности и достъп до пазара на труда, справедливи условия на труд и социална закрила и приобщаване. Принципите и правата дават насока на нашата стратегия, като гарантират, че преходът към неутралност по отношение на климата и устойчивост на околната среда, цифровизацията и демографските промени са социално справедливи. Стълбът представлява референтна рамка за наблюдение на резултатите в областта на заетостта и социалните показатели на държавите членки, за стимулиране на реформите на национално, регионално и местно равнище и за съчетаване на социалното и пазарното измерение в днешната съвременна икономика, включително чрез насърчаване на социалната икономика.
- (8) Реформите на пазара на труда, включително националните механизми за определяне на заплатите, следва да са в съответствие с националните практики на социален диалог и да предоставят необходимата възможност за всеобхватно разглеждане на социално-икономическите въпроси, включително подобряването на устойчивостта, конкурентоспособността, иновациите, създаването на работни места, политиките за учене през целия живот и за обучение, работните условия, образованието и уменията, общественото здраве и приобщаване, както и реалните доходи.

---

¹⁵ ОВ С 428, 13.12.2017 г., стр. 10.

- (9) Държавите членки и Съюзът следва да гарантират **смекчаването на въздействието на кризата с COVID-19 върху социалната и икономическата сфера и заетостта, както и** че трансформациите са справедливи и социално оправдани, укрепват **възстановяването и** стремежа към приобщаващо и устойчиво общество, в което хората са защитени, могат да предвиждат и управляват промените и активно да участват в обществото и икономиката. Следва да се предприемат действия за борба с дискриминацията във всичките ѝ форми. Достъпът и възможностите за всички следва да бъдат гарантирани, а бедността и социалното изключване (включително на децата) следва да бъдат намалени, по-специално като се гарантират ефективно функциониращи трудови пазари и системи за социална закрила и се премахнат пречките пред образованието, обучението и участието на пазара на труда, включително чрез осигуряване на инвестиции в образование и грижи в ранна детска възраст, както **и в цифрови умения**. Навременният и равен достъп до финансово достъпни **дългосрочни грижи и** здравни услуги, включително превенция и насърчаване на здравните **грижи**, е от особено значение **с оглед на кризата, свързана с COVID-19, и** в контекста на застаряващите общества. Потенциалът на хората с увреждания да допринасят за икономическия растеж и социалното развитие следва да бъде оползотворен в по-висока степен. С навлизането на нови икономически и бизнес модели на работните места в Съюза трудовите правоотношения също се променят. Държавите членки следва да гарантират, че трудовите правоотношения, произтичащи от новите форми на труд, поддържат и укрепват европейския социален модел.
- (10) Интегрираните насоки следва да служат за основа на препоръките, които Съветът може да отправи към отделните държави членки. Държавите членки следва пълноценно да използват Европейския социален фонд плюс и други фондове на Съюза, включително Фонда за справедлив преход и InvestEU, за да насърчават заетостта, социалните инвестиции, социалното приобщаване, достъпността, по-големите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация на работната сила, ученето през целия живот и висококачественото образование и обучение за всички, включително цифровата грамотност и умения. Макар интегрираните насоки да са предназначени за държавите членки и Съюза, те следва да се изпълняват в партньорство с всички национални, регионални и местни органи, с активното участие на парламентите, както и на социалните партньори и представителите на гражданското общество.

- (11) Комитетът по заетостта и Комитетът за социална закрила следва да следят за съответствието на изпълняваните политики с насоките за политиките по заетостта, като действат в рамките на мандата си съгласно Договорите. Тези комитети и други подготвителни органи на Съвета, свързани с координацията на икономическите и социалните политики, следва да работят в тясно сътрудничество. Политическият диалог между Европейския парламент, Съвета и Комисията, по-специално по отношение на насоките за политиките по заетостта на държавите членки, следва да се поддържа.
- (12) След консултация с Комитета за социална закрила,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Приемат се насоките за политиките по заетостта на държавите членки, съдържащи се в приложението. Тези насоки са част от интегрираните насоки.

Член 2

Държавите членки вземат предвид в своите политики по заетостта и програми за реформи насоките, съдържащи се в приложението, за които те представят доклад в съответствие с член 148, параграф 3 отДФЕС.

Член 3

Адресати на настоящото решение са държавите членки.

Съставено в Брюксел на ...

За Съвета

Председател

Насока 5: Насърчаване на търсенето на работна ръка

Държавите членки следва активно да насърчават устойчива социална пазарна икономика и да улесняват и подкрепят инвестициите в създаването на качествени работни места. За тази цел те следва да намалят пречките, пред които са изправени предприятията при наемането на работници, да насърчават отговорното предприемачество и действителната самостоятелна заетост, и по-специално да подкрепят създаването и разрастването на микро-, малки и средни предприятия, включително чрез достъп до финансиране. Държавите членки следва активно да насърчават развитието на социалната икономика, социалните иновации и социалните предприятия, и да подкрепят тези иновативни форми на заетост, които създават възможности за качествени работни места и генерират социални ползи на местно равнище.

С оглед на сериозните икономически и социални последици, предизвикани от пандемията от COVID-19, следва да има на разположение добре разработени схеми за работа с намалено работно време и подобни механизми, за да се запази заетостта, да се ограничат загубите на работни места и да се предотвратят дългосрочните отрицателни последици за икономиката, дружествата и човешкия капитал. За да се подпомогне създаването на работни места по време на възстановяването, следва да се разгледат възможностите за добре разработени стимули за наемане на работа и мерки за преквалификация.

Данъчното облагане следва да се измести от труда към други източници, които подкрепят повече заетостта и приобщаващия растеж и са съобразени с целите в областта на климата и околната среда, като се взема предвид преразпределителният ефект на данъчната система, като същевременно се защитават приходите с цел адекватна социална закрила и разходи за стимулиране на растежа.

Държавите членки, включително тези, които имат национални механизми за определяне на законоустановени минимални заплати, следва да осигурят ефективно участие на социалните партньори по прозрачен и предвидим начин, като дават възможност за адекватна адаптация на заплатите с оглед на промените в производителността и осигуряват справедливи възнаграждения, позволяващи достоен стандарт на живот, като същевременно обръщат специално внимание на групите с ниски и средни доходи с цел постигане на конвергенция във възходяща посока. Механизмите за определяне на заплатите следва да отчитат икономическите резултати по региони и сектори.

Държавите членки следва да насърчават социалния диалог и колективното договаряне за определяне на възнагражденията. Зачитайки националните практики и автономността на социалните партньори, държавите членки и социалните партньори следва да гарантират, че всички работници имат адекватни и справедливи възнаграждения, като се ползват пряко или непряко от колективни трудови договори или адекватни законоустановени минимални заплати, като се взема предвид тяхното въздействие върху конкурентоспособността, създаването на работни места и бедността при работещите.

Насока 6: Повишаване на предлагането на работна ръка и подобряване на достъпа до заетост, умения и компетентности

В контекста на технологичен и екологичен преход и демографски промени държавите членки следва да насърчават устойчивостта, производителността, пригодността за заетост и човешкия капитал, като повишават подходящите знания, умения и компетентности на хората през целия им живот и като отговарят на настоящите и бъдещите нужди на пазара на труда. Държавите членки следва също така да адаптират и инвестират в своите системи за образование и обучение, за да предоставят висококачествено и приобщаващо образование, включително професионално образование и обучение, както и достъп до цифрово обучение. Те следва да работят заедно със социалните партньори, доставчиците на услуги в сферата на образованието и обучението, предприятията и други заинтересовани страни за преодоляване на структурните слабости в системите на образование и обучение и за подобряване на тяхното качество и връзката им с пазара на труда, наред с другото за да се улесни екологичният и цифровият преход. Особено внимание следва да се обърне на предизвикателствата, пред които е изправена учителската професия, включително чрез инвестиране в цифровите умения на учителите. Системите за образование и обучение следва да предоставят на всички учащи се ключови компетентности, включително основни и цифрови умения, както и трансверсални компетентности, които да положат основите за приспособимост и устойчивост през целия живот. Държавите членки следва да се стремят да укрепят разпоредбите относно индивидуалните права на обучение и да гарантират възможността за тяхното прехвърляне по време на преходите в професионалния живот, включително, когато е целесъобразно, чрез индивидуални сметки за обучение. Те следва да дадат възможност на всеки човек да предвижда нуждите на пазара на труда и по-добре да се адаптира към тях, по-специално чрез непрекъснатата преквалификация и повишаване на квалификациите и предоставянето на интегрирани насоки и консултации, с оглед на подкрепата на справедливи преходи за всички, подобряване на резултатите в социалната сфера, намиране на решение на недостига на работна ръка, подобряване на цялостната устойчивост на икономиката на сътресения и улесняващи корекции, необходими след кризата във връзка с COVID-19.

Държавите членки следва да насърчават равни възможности за всички чрез преодоляване на неравенствата в системите за образование и обучение, включително чрез предоставяне на достъп до качествено образование в ранна детска възраст. Те следва да повишат общото равнище на образование, да намалят броя на младите хора, които напускат училище преждевременно, да увеличат достъпа до професионално образование и обучение и до висше образование и тяхното завършване, както и да увеличат участието на възрастните в процеса на учене, особено сред учащите в неравностойно положение и най-ниско квалифицираните. Като вземат предвид новите изисквания в обществата в условията на цифровизация, екологичен преход и застаряване на населението, държавите членки следва да засилят ученето в процеса на работа в своите системи за професионално образование и обучение (включително чрез качествено, ефективно чиракуване) и да увеличат броя на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) както в професионалното образование и обучение, така и във висшето образование, особено на жените. Освен това държавите членки следва да адаптират в по-голяма степен висшето образование и по целесъобразност научните изследвания към нуждите на пазара на труда, да подобрят наблюдението и прогнозирането на нуждите от умения, да повишат видимостта на уменията и съпоставимостта на квалификациите, включително тези, придобити в чужбина, да разширят възможностите за признаване и валидиране на уменията и компетентностите, придобити извън формалното образование и обучение. Те следва да актуализират и увеличат предоставянето и възприемането на гъвкави форми на продължаващо професионално образование и обучение. Държавите членки следва също да оказват подкрепа на нискоквалифицираните възрастни да поддържат или развиват пригодността си за заетост в дългосрочен план, като насърчават достъпа до качествени възможности за обучение и възползването от тях, прилагат схеми за повишаване на уменията, включително оценка на уменията, предлагат образование и обучение, които отговарят на възможностите на пазара на труда, и валидират и признават придобитите умения.

Държавите членки следва да предоставят на безработните и на неактивните лица ефективна, навременна, координирана и съобразена с нуждите помощ въз основа на подкрепата за търсене на работа, обучение, преквалификация и достъп до други услуги за подпомагане, като обръщат специално внимание на уязвимите групи и на хората, особено засегнати от екологичния и цифровия преход и кризата, свързана с COVID-19. С цел значително намаляване и предотвратяване на дългосрочната и структурната безработица възможно най-бързо следва да се въведат всеобхватни стратегии, които включват изготвянето на задълбочени индивидуални оценки на безработните най-късно след 18 месеца безработица. Към младежката безработица и проблема с младите хора, които не работят и не са ангажирани с образование или обучение (NEET), следва да продължи да се подхожда чрез предотвратяване на преждевременното напускане на училище и структурно подобряване на прехода от училище към работното място, включително чрез пълноценното прилагане на гаранцията за младежта⁽¹⁶⁾.

Държавите членки следва да се стремят към премахване на пречките и демотивиращите фактори, както и към предоставяне на стимули за участие на пазара на труда, особено за хората с ниски доходи, втори работещи лица (в домакинството) и тези, които са най-отдалечени от този пазар. Държавите членки следва да подкрепят адаптирана работна среда за хората с увреждания, включително чрез целева финансова подкрепа и услуги, които им дават възможност да участват на пазара на труда и в обществото.

Следва да се преодолее разликата в заетостта и заплащането на жените и мъжете. Държавите членки следва да гарантират равенството на половете и засиленото участие на жените на пазара на труда, включително чрез осигуряването на равни възможности и кариерно развитие и премахването на пречките пред участието им на ръководни постове на всички равнища на вземане на решения. Необходимо е да се осигури равно заплащане за еднакъв или равностоен труд, както и прозрачност на заплащането. Следва да се насърчава съвместяването на професионалния, семейния и личния живот както за жените, така и за мъжете, по-специално чрез достъп до финансово достъпни и качествени дългосрочни грижи и услуги за образование и грижи в ранна детска възраст. Държавите членки следва да гарантират достъп на родителите и другите лица с отговорности за полагане на грижи до подходящи отпуски по семейни причини и гъвкави схеми на работа, с цел да постигнат равновесие между професионалния, семейния и личния живот, както и да насърчават балансираното използване на тези права между жените и мъжете.

---

¹⁶ ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1.

Насока 7: Подобряване на функционирането на пазарите на труда и ефективността на социалния диалог

За да извлекат полза от динамичната и продуктивна работна сила и новите трудови и бизнес модели, държавите членки следва да работят съвместно със социалните партньори за постигане на справедливи, прозрачни и предвидими условия на труд, в които има равновесие между правата и задълженията. Те следва да намалят и предотвратят сегментирането на пазара на труда, да се борят с недеклаирания труд и фиктивната самостоятелна заетост и да насърчават прехода към безсрочни форми на заетост. Правилата за защита на заетостта, трудовото право и компетентните институции следва да осигуряват както подходящи условия за наемане на работа, така и необходимата гъвкавост за работодателите, за да могат те бързо да се адаптират към промените в икономическите условия, като същевременно защитават трудовите права и осигуряват социална закрила, подходяща степен на сигурност и здравословна, безопасна и добре приспособена работна среда за работниците, включително в контекста на рисковете, свързани с кризата с COVID-19. Насърчаването на използването на гъвкави схеми на работа, като например работата от разстояние, е важно за запазването на работните места и производството в контекста на кризата, свързана с COVID-19. Трудовите правоотношения, които водят до несигурни условия на труд, следва да се предотвратяват, включително в случая на работниците през платформа и чрез борба срещу злоупотребата с нетипични договори. В случай на неправомерно уволнение следва да се гарантира достъп до ефективно, безпристрастно разрешаване на спорове и правото на правна защита, включително подходящо обезщетение.

Целта на политиките следва да бъде да подобряват и да подкрепят участието на пазара на труда, намирането на съответствие между търсенето и предлагането на пазара на труда, както и преходите, включително в районите в неравностойно положение. Държавите членки следва да предприемат ефективни действия за активизиране и създаване на възможности за хората, които могат да участват на пазара на труда. Държавите членки следва да засилят ефективността на активните политики по заетостта, като повишат тяхната целенасоченост, отвореност и обхват и като установят по-добра връзка между тях и социалните услуги и подпомагането на доходите на безработните, докато търсят работа, въз основа на техните права и задължения. Държавите членки следва да се стремят към по-ефективни и ефикасни публични служби по заетостта, като гарантират, че те предоставят навременно и съобразено с конкретните нужди подпомагане на търсещите работа, подкрепят настоящите и бъдещите нужди на трудовия пазар и прилагат управление въз основа на постигнатите резултати.

Държавите членки следва да предоставят на безработните лица подходящи обезщетения за безработица с разумна продължителност в съответствие с внесените от лицето вноски и с националните правила за допустимост. Въпреки че следва да се разгледа възможността за временно облекчаване на изискванията за допустимост и удължаване на срока на действие на обезщетенията, за да се смекчи въздействието на COVID-19, обезщетенията за безработица не следва да демотивират бързото връщане към заетост и следва да бъдат придружени от активни политики за трудовия пазар.

Мобилността на учащите се и работниците следва да бъде адекватно подкрепяна с цел повишаване на уменията и пригодността за заетост и използване на пълния потенциал на европейския пазар на труда, като същевременно се гарантират справедливи условия за всички, които извършват трансгранична дейност, и се засили административното сътрудничество между националните администрации по отношение на мобилните работници, което да се ползва от помощта на новосъздадения Европейски орган по труда. Мобилността на упражняващите критични професии и на трансграничните, сезонните и командированите работници следва да бъде подкрепяна при временни затваряния на границите, предизвикани от пандемията от COVID-19, като се имат предвид съображенията, свързани с общественото здраве. Следва да се отстранят пречките пред мобилността в образованието и обучението, професионалните и личните пенсии и признаването на квалификациите и да се улесни признаването на квалификациите. Държавите членки следва да предприемат действия, с които да гарантират, че административните процедури не представляват ненужна пречка пред заетостта на граждани на други държави членки, включително за трансграничните работници. Държавите членки следва също така да предотвратяват злоупотребата със съществуващите правила и да се справят с първопричините за „изтичането на мозъци“ от определени региони чрез подходящи мерки за регионално развитие.

Въз основа на действащите национални практики и с цел да се постигне по-голяма ефективност на социалния диалог и по-добри социално-икономически резултати, държавите членки следва да осигурят своевременно и пълноценно участие на социалните партньори в разработването и прилагането на реформите и политиките в областта на заетостта, социалната сфера и по целесъобразност икономиката, в това число посредством подкрепа за повишаване на капацитета на социалните партньори. Държавите членки следва да насърчават социалния диалог и колективното договаряне. Социалните партньори следва да бъдат насърчавани да договарят и сключват колективни споразумения в области от значение за тях, при пълно зачитане на тяхната автономност и правото на колективни действия.

Когато е уместно и въз основа на съществуващите национални практики, държавите членки следва да вземат предвид опита на съответните организации на гражданското общество по отношение на заетостта и социалните въпроси.

Насока 8: Насърчаване на равните възможности за всички, социалното приобщаване и борбата с бедността

Държавите членки следва да работят за приобщаващи, отворени за всички пазари на труда, като въведат ефективни мерки за борба с всички форми на дискриминация и за насърчаване на равни възможности за всички, и особено за по-слабо представените групи на пазара на труда, като вземат надлежно предвид регионалното и териториалното измерение. Те следва да гарантират равно третиране по отношение на заетостта, социалната закрила, здравеопазването и дългосрочните грижи, образованието и достъпа до стоки и услуги, независимо от пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст и сексуална ориентация.

Държавите членки следва да модернизират системите за социална закрила, за да осигурят адекватна, ефективна, ефикасна и устойчива социална закрила за всички през всички етапи от живота, като насърчават социалното приобщаване и възходящата социална мобилност, стимулират участието на пазара на труда, подкрепят социалните инвестиции, водят борба с бедността и неравенствата, включително чрез начина на организиране на своите данъчни и осигурителни системи и оценката на разпределителните ефекти на политиките. Допълването на универсалните подходи с избирателни подходи ще повиши ефективността на системите за социална закрила. Модернизирането на системите за социална закрила следва също да има за цел да подобри тяхната устойчивост на многостранни предизвикателства като например породените от разпространението на COVID-19.

Държавите членки следва да разработят и интегрират трите направления на активното приобщаване: подходящо подпомагане на доходите, приобщаващи пазари на труда и достъп до качествени услуги за подпомагане, които отговарят на индивидуалните потребности. Системите за социална закрила следва да гарантират подходящи обезщетения за осигуряване на минимален доход за всеки, който не разполага с достатъчни средства, и да допринасят за социалното приобщаване, включително чрез целенасочено предоставяне на социални услуги, като насърчават хората да участват активно на пазара на труда и в обществото.

Необходимо условие за гарантирането на равни възможности е наличието на достъпни и качествени услуги на приемлива цена, като образование и грижи в ранна детска възраст, извънучилищни грижи, образование, обучение, жилищни и здравни услуги и дългосрочни грижи. Следва да се обърне специално внимание на борбата с бедността и социалното изключване, включително бедността при работещите и децата, включително във връзка с въздействието на кризата, предизвикана от COVID-19. Държавите членки следва да гарантират, че всеки, включително децата, разполага с достъп до основни услуги. За хората в нужда и тези в уязвимо положение държавите членки следва да осигурят достъп до подходящо социално жилище или до адекватна социална помощ за жилищно настаняване и да решат въпроса с енергийната бедност. Следва да се вземат под внимание специфичните потребности на хората с увреждания, включително достъпът до тези услуги. Особено внимание следва да се отдели на бездомността. Държавите членки следва да осигурят своевременен достъп до финансово достъпни превантивни и лечебни грижи и дългосрочни грижи с добро качество, като същевременно осигуряват устойчивостта в дългосрочен план.

В условията на увеличаваща се продължителност на живота и демографски промени държавите членки следва да гарантират, че пенсионните системи за работниците и самостоятелно заетите лица са адекватни и устойчиви, като предоставят равни възможности на жените и мъжете за придобиване на пенсионни права, включително чрез допълнителни схеми, за да осигурят адекватен доход в напреднала възраст. Пенсионните реформи следва да бъдат подкрепени от политики, целящи намаляването на разликите в пенсиите между жените и мъжете, и от мерки за удължаване на професионалния живот, като например увеличаване на действителната пенсионна възраст, и следва да бъдат включени в рамките на стратегиите за активен живот на възрастните хора. Държавите членки следва да установят конструктивен диалог със социалните партньори и други заинтересовани страни и да позволят подходящо постепенно въвеждане на реформите.